

Republica Moldova
Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

22 martie 2012

mun. Chișinău

Colegiul Civil, Comercial și de Contencios Administrativ, în următoarea componență:

președinte: Nicolae Clima,

judcători: Iurie Șumcov, Vasile Cherdivară,

cu participarea translatorului A. Codrațcaia,

examinînd în ședință publică recursul declarat de SRL „Energoalians”, or. Kiev, Ucraina, împotriva încheierii Curții de Apel Economice din 25 octombrie 2011 pronunțată în cauza civilă intentată în baza cererii SRL „Energoalians”, or. Kiev, Ucraina către ÎS „Moldelectrica” și ÎS „Moldtranselectro”, mun. Chișinău, Republica Moldova, cu privire la recunoașterea și încuviințarea executării silite pe teritoriul Republicii Moldova a hotărîrii Judecătoriei Economice din regiunea Kiev, Ucraina, adoptată la 25.08.2010 în cauza civilă nr. 19/250-08/4 privitor la încasarea în mod solidar a sumei de 26.537.524,82 dolari SUA de la ÎS „Moldelectrica” și ÎS „Moldtranselectro”, mun. Chișinău, în beneficiul SRL „Energoalians”, or. Kiev, Ucraina,

cu participarea reprezentanților: recurentului SRL „Energoalians” – Litvineț (procura din 11.11.20011, valabilă pînă la 11.11.2013), intimatului în persoana angajatului ÎS „Moldtranselectro” – A. Lupan (procura nr. 46-08/04 din 17.01.2012), intimatului ÎS „Moldelectrica” (procura nr. 46-39/701 din 21.03.2012, legitimația angajatului nr. 006),

CONSTATĂ:

La 12 mai 2011, SRL „Energoalians”, or. Kiev, Ucraina s-a adresat la Curtea de Apel Economică cu o cerere, solicitînd recunoașterea și încuviințarea executării silite pe teritoriul Republicii Moldova a hotărîrii Judecătoriei Economice a regiunii Kiev, Ucraina din 25 august 2010, prin care s-a dispus încasarea sumei de 26.537.524,82 dolari SUA în mod solidar de la ÎS „Moldelectrica” și ÎS „Moldtranselectro”, mun. Chișinău, Republica Moldova.

Prin încheierea Curții de Apel Economice din 25 octombrie 2011, s-a respins admiterea cererii menționate (f.d. 23-25 vol.2).

Împotriva încheierii indicate, SRL „Energoalians” a declarat recurs, solicitând admiterea acestuia, casarea încheierii contestate, adoptarea unei hotărâri de admitere a cererii înaintate.

În motivarea cererii de recurs, recurentul a invocat că instanța de judecată eronat a aplicat art. 471 alin. (1) lit. c) CPC la fel a indicat că concluziile Curții de Apel Economice privind la faptul că Judecătoria economică a regiunii Kiev nu era în drept să examineze dosarul nr. 19/250-08/4, deoarece acest litigiu ține de competența exclusivă a instanțelor judecătorești ale Republicii Moldova, nu corespunde realității și contravin legislației în vigoare a Republicii Moldova și a tratatelor și convențiilor la care Republica Moldova și Ucraina este parte și anume: Convenția cu privire la asistența juridică și raporturi juridice în materie civilă, familială și penală de la Minsk din 22.11.93, Tratatul dintre Republica Moldova și Ucraina privind la asistența juridică și relații juridice în materie civilă și penală de la Kiev, din 13.12.93.

În ședința instanței de recurs, reprezentantul recurentului a susținut recursul în sensul și temeiurile declarate, solicitând admiterea acestuia, casarea încheierii contestate, cu pronunțarea unei noi încheieri de admitere a cererii privind recunoașterea și încuviințarea executării silite pe teritoriul Republicii Moldova a hotărârii Judecătoriei Economice din regiunea Kiev, Ucraina, adoptată la 25.08.2010.

Reprezentanții intimaților au cerut respingerea recursului și menținerea încheierii contestate, ca fiind legală și întemeiată.

Audiind participanții la proces, verificând actele cauzei în raport cu argumentele recursului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ consideră recursul depus de S.R.L. „Energoalians” Ucraina (ТОВ «Энергоальянс») împotriva încheierii Curții de Apel Economice din 25.10.2011, neîntemeiat, lipsit de suport juridic și care urmează a fi respins integral din următoarele considerente.

În motivarea soluției date, Curtea de Apel Economică a indicat că pricina în cauză a fost examinată de către Judecătoria Economică a regiunii Kiev cu încălcarea competenței jurisdicționale, or acest litigiu a fost de competența exclusivă a instanțelor judecătorești ale Republicii Moldova.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ consideră concluzia și soluția dată de instanța de fond legală și întemeiată. În susținerea acestei concluzii, instanța de recurs reține următoarele.

Hotărârea în cauză a fost emisă contrar competenței teritoriale și jurisdicționale stabilite de părți conform pct. 5.2 al contractelor nr. 06-20 și 07-20.

Astfel, în pct. 5.2. părțile au convenit expres că vor transmite litigiul spre soluționare pe cale arbitrală la locul aflării pârâtului.

Prin urmare, reieșind din clauza menționată, reiese absolut clar că litigiul dintre părți vor fi examinate: pe cale arbitrală; la locul aflării pârâtului.

Având în vedere că Pârâtul în cauzele înaintate de S.R.L. „Energoalians” este Î.S. "Moldtraselectro", locul de soluționare a litigiului trebuie să fie Republica Moldova, S.R.L. „Energoalians” nu era în drept să sesizeze instanțele din Ucraina, renunțând unilateral la clauza de arbitraj prevăzută în pct. 5.2 al contractelor.

Astfel, instanțele judecătorești a Ucrainei admițând spre examinare acțiunea S.R.L. „Energoalians” au încălcat prevederile convențiilor și tratatelor, precum și legislația națională a Ucrainei, după cum urmează:

art. 21 aliniatul 2 al Convenției cu privire la asistența juridică și raporturi juridice în materie civilă, familială și penală de la Minsk din 22.11.93, la care ca părți figurează Republica Moldova și Ucraina, prevede că „în cazul existenței înțelegerii cu privire la transmiterea litigiului, instanța la cererea pârâtului încetează procesul”;

art. 33, aliniatul 2 și 3 al tratatului dintre Republica Moldova și Ucraina privind la asistența juridică și relații juridice în materie civilă și penală de la Kiev, din 13.12.93, prevede: „În cauzele indicate la punctul 1) este competentă instanța judecătorească a acelei Părți Contractante, pe teritoriul căreia are domiciliu sau sediu reclamatul. Competentă, de asemenea, este instanța judecătorească a acelei Părți Contractante, pe teritoriul căreia are domiciliu sau sediu reclamantul, dacă obiectul în litigiu sau bunurile reclamatului se află pe acest teritoriu.” „Competența indicată la punctul 2) poate fi modificată prin acordul participanților la raporturile contractuale.”

Legea Ucrainei cu privire la arbitrajul comercial internațional nr. 4002-XII de la 24 februarie 1994 prevede dreptul părților în raporturi comerciale internaționale de a încheia clauze (acorduri, convenții) de arbitraj (art. 2 și art. 7). Articolul 8 al Legii prevede obligația instanțelor judecătorești ucrainene de a trimite părțile în arbitraj, dacă instanța este înștiințată cu privire la existența unei clauze de arbitraj (de către pârât, până la depunerea argumentelor de apărare).

În acest sens, în cazul în care părțile au ales arbitrajul internațional cu sediul într-un stat determinat pentru soluționarea litigiului, (în prezentul caz, părțile au ales „calea arbitrajului de la locul aflării părții-pârâtului”), acest arbitraj are **competență exclusivă** și, în consecință, instanțele judecătorești sesizate cu soluționarea litigiului trebuiau să se declare incompetente, la cererea Pârâtului, și să transmită soluționarea litigiului în arbitraj.

Instanța de recurs respinge, ca fiind neîntemeiate referința recurentului la art. 20 alin. (2) al Convenției de la Minsk din următoarele considerente.

S.R.L. „Energoalians” nu poate să ceară aplicarea prevederii articolului 20 alin. 1 al Convenției de la Minsk, deoarece o altă prevedere a Convenției de la Minsk și anume a articolului 21 alin. 2 din convenție care prevede că **„При наличии соглашения о передаче спора суд по заявлению ответчика прекращает производство по делу.”** trebuie să fie aplicată pe motiv că este o excepție și are prioritate față de prevederea articolului 20 alin. 1 menționată mai sus. Prevedere articolului 20 alin. 1 al Convenției se aplică în lipsa alegerii jurisdicției competente de către părți, iar în Contractele nr. 06-20 și nr. 07-20, Părțile au ales jurisdicția competentă a țării Pârâtului (alineatul 5).

Mai mult, Judecătoria Economică a regiunii Kiev nu putea să încalce prevederea articolului 21 alin. 2 al Convenției de la Minsk, deoarece urma să înceteze litigiul pe motiv că există clauza de arbitraj în articolul 5 al contractelor nr. 06-20 și nr. 07-20 și nu are dreptul să înlocuiască acordul părților așa cum a fost stabilit în alineatul 5 al Contractelor nr. 06-20 și nr. 07-20 sau să desconsidere existența acestuia.

Al motiv pentru respingerea a cererii S.R.L. „Energoalians” în afară de prevederile art. 471 CPC, constituie faptul că instanțele din Ucraina au mai încălcat prevederile art. 49 aliniatele b, c, d, f, al Tratatului între Republica Moldova și Ucraina privind asistența juridică și relațiile juridice în materie civilă și penală din 13.12.93, ce menționează clar condițiile necesare pentru recunoașterea și executarea hotărârilor unei Părți Contractante pe teritoriul său și anume:

b) instanța judecătorească care a adoptat hotărârea a fost competentă în baza prezentului Tratat, iar în cazul lipsei a unei asemenea reglementări în Tratat - în baza legislației acelei Părți Contractante pe teritoriul căreia hotărârea urmează a fi recunoscută și executată;

c) partea n-a fost lipsită de posibilitatea de a-și apăra drepturile, iar în cazul unei capacități procedurale limitate - de reprezentanța convenită, în special, partea care n-a fost implicată în examinarea cauzei a primit la timp și în modul corespunzător citația la ședința instanței judecătorești;

d) cauza dintre aceleași părți nu a fost deja soluționată cu adoptarea hotărârii corespunzătoare de către instanța judecătorească a acelei Părți Contractante pe teritoriul căreia hotărârea trebuie recunoscută și executată, și dacă între aceleași părți n-a fost anterior intentată cauza în instanța judecătorească pe teritoriul acelei Părți Contractante unde hotărârea urmează a fi recunoscută și executată;

f) la adoptarea hotărârii a fost aplicată legislația conform prezentului Tratat, iar în cazul lipsei unei asemenea reglementări în Tratat - în baza legislației acelei Părți Contractante pe teritoriul căreia urmează a fi recunoscută și executată.

Instanța de recurs reține că, instanțele judecătorești din Ucraina nu au competență teritorială internațională. Prin urmare, Judecătoriei Economice a regiunii Kiev (și altor instanțe judecătorești din Ucraina) nu are competență în litigiile care se bazează pe raporturile din Contractele de cesiune nr. 06-20 și nr. 07-20 și care au fost intentate de către ООО Энергоальянс în calitate de Cesionar. Hotărârile emise de instanțele judecătorești ucrainene necompetente în aceste litigii sunt pasibile de nerecunoaștere și neexecutare pe teritoriul Republicii Moldova, pentru că contravin art. 471 al Codului de procedură civilă a Republicii Moldova. În referințele sale depuse în instanțele ucrainene, ÎS Moldtranselectro, a invocat obiecții clare de necompetență a instanțelor judecătorești ucrainene și a cerut încetarea procesului inițiat de către S.R.L. „Energoalians” în Ucraina în litigii din Contractele de cesiune nr. 06-20 și nr. 07-20. În general, instanțele judecătorești din Ucraina nu sunt competente pentru aceste litigii inițiate de Reclamantul ucrainean, pentru că art. 5 al Contractelor de cesiune nr. 06-20 și nr. 07-20 prevăd clar competența de la locul (țara) Pîrîtului, deci din Republica Moldova, unde ÎS Moldtranselectro se află (este înregistrat și își are sediul). Din motive necunoscute și neelucidate de către instanța judecătorească din Ucraina, aceste obiecții/exceptii nu au fost luate în considerație. Anterior adresării sale în instanțele economice din Ucraina, Reclamantul depusese cereri de chemare în judecată în instanțele economice ale Republicii Moldova în aceleași cauze având același obiect și pe aceleași motive, dar nu a plătit taxa de stat și cererilor sale nu li s-a dat curs.

Totodată, instanța de recurs menționează că recunoașterea acestei hotărâri ar contraveni ordinii publice din Republica Moldova. Ordinea publică are la bază normele imperative și principiile de la care nu se poate deroga și care nu pot fi încălcate. Unul din aceste principii fundamentale este acela că hotărârile judecătorești trebuie să fie pronunțate de instanțele competente. Hotărârea care se cere a fi recunoscută și încuviințată pentru executare în Republica Moldova nu a fost emisă de o instanță judecătorească competentă.

În baza celor relatate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ ajunge la concluzia de a menține încheierea Curții de Apel Economice din 25.01.2011, ca fiind legală și întemeiată și a respinge ca fiind nefundat recursul declarat de SRL „Energoalians”, or. Kiev, Ucraina.

Conducându-se de prevederile art. 427 lit. a) CPC,

DECIDE:

Se respinge recursul declarat de SRL „Energoalians”, or. Kiev, Ucraina.

Se menține încheierea Curții de Apel Economice din 25 octombrie 2011 pronunțată în cauza civilă intentată în baza cererii SRL „Energoalians”, or. Kiev, Ucraina către ÎS „Moldelectrica” și ÎS „Moldtranselectro”, mun. Chișinău, Republica Moldova, cu privire la recunoașterea și încuviințarea executării silite pe

teritoriul Republicii Moldova a hotărîri Judecătorei Economice din regiunea Kiev, Ucraina adoptată la 25.08.2010 în cauza civilă nr. 19/250-08/4 privitor la încasarea în mod solidar a sumei de 26.537.524,82 dolari SUA de la ÎS „Moldelectrica” și ÎS „Moldtranselectro”, mun. Chișinău, în beneficiul SRL „Energoalians”, or. Kiev, Ucraina.

Decizia este irevocabilă de la pronunțare.

Președinte

Judecător

Judecător

Nicolae Clima

Iurie Șumcov

Vasile Cherdivară